

אלל א' מבני החבורה החמץ ואחר היה השוחט
א"כ קשה הרי השליחות של זה שיש לו החמץ
הו"ל לדבר עבירה ובטל השליחות לגבי'. (עיין
ב"מ י' ב' ד"ה דאמר) וממילא ילל זה
האחד מבני החבורה דנמנים ע"פ וגמשים ע"פ
וא"כ ממילא נשאר הפסח לשאר החבורה שלא
יש להם החמץ ולא עברי כלל והפסח הוי
כשר ועוב. ואם נימא שהי' החמץ אלל זה
השוחט והו"ל פסח נשחט על החמץ אם כן
אכתי ק' דהרי כל בני החבורה עוברים על
הללו כיון שהוא נשחט על החמץ וא"כ הו"ל
שליח לדבר עבירה מכל בני החבורה ובטל כל
השליחות מכל שאר החבורה ולגבי כולם נתבטלה
השליחות מזה הפסח ונשאר הפסח להך יחיד
דהיינו השוחט בעלמו והו"ל פסח נשחט על
היחיד וא"כ לר"ש דס"ל דהיכא דהפסח פסול
אינו חייב על הללו דס"ל שחיטה שאינה ראויה
לש"ס הדר ל"ש הללו דשוחט על החמץ וע"כ
ל"ל דר"ש ס"ל הפסח נשחט על היחיד והו"ל
שחיטה כשירה להכי שפיר חייב השוחט אצל
אם נימא כר' יהודה דאינו נשחט על היחיד לא
משכחת לר"ש דחייב על הללו דלא תשחט דהדר
הויא ליה שחיטה שאינה ראויה וד"ל :

ב"ק ז"א ב' תוד"ה החובל תימא כו' ע"כ
הקולץ נטיעותיו כו' דהא חייב משום
קולץ אילנות טובות ואזהרת' מלא תכרות כדאמרי'
במכות ב"ב כו' ואחרים שקללו נטיעה חייבים
לריץ לאוקמה כר"מ דאמר לוקה ומשלם דלוקה
משום לא תכרות. א"נ בדלא אתרו ב'. והנה
יש לתרץ בפשטו תמיהת התוס' דהא קי"ל דאם
האילנות שוות לעלים יותר מלפירות מותר לקללן
או שהוא לריץ למקומן להעמיד שם בגין נמי
מותר. או לאיזה תועלת אחר כגון דמכחשי
בגופגא. וא"כ גזלן זה כל מגמתו הוא לגזול או
לגנוב העלים ולמכרן ואם לא יקללם לא יוכל

למלאות מגמתו ואינו שוה אללו כלום ומשום
הגניבה או הגזילה כבר נתחייב בשילומו ותו אין
לחייבו משום לא תכרות דהא לא הי' יכול למלאות
חפצו באופן אחר. ופלא הוא מדוע לא העירו
התוס' בעלמן בזה. עוד יש לתרץ קושית התוס'
בהשכל דהנה רבים מתפללים על פסק הרמב"ם
דפסק דהפיקא דאורייתא מדאורייתא לקולא
ממקרא מלא שנאמר רק עץ אשר תדע כי לא
עץ מאכל הוא דמשמע דבעינן שידע בבירור
כי לא עץ מאכל הוא ולישב דברי הרמב"ם
נראה לומר דנטיעות של ערלה אעפ"י שעושין
פירות לא קאי עליהו עיקר הללו דלא תכרותון
ולא לקי עליה ולא איכפת לן על העתיד לבוא
כיון דעכשיו אינו רשאי להנות ממנו. האומנם
בח"ל דקי"ל ס' ערלה בחוץ לארץ מותר א"כ
היכא דמספקא להו בנטיעה אי היא של ערלה
ופירותי' מותרין או לאו בזה הוא בחו"ל מותר
ובא"י אסור וממילא משתנה הדין לענין קליה
דבח"ל חייב משום ל"ת ובא"י פטור וזה הוא כונת
הכתוב דמיירי במלחמת שאר עממין ובחו"ל
ע"ז קאמר רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל
הוא דודאי ערלה או מותר לקללו משום דאסור
באכילה משא"כ אי הוי ס' ערלה דמותר באכילה
ואסור לקללו ומיושבין דברי הרמב"ם ובה סרה
ג"כ תמיהת התוספות דהא בבבביתא קחני
נטיעות וסתם נטיעות הוי רכות בשנים ואיכא
לאוקמי בעודם בשני ערלה. כדמוכח במשנה
קמיתא דר"ה :

(במהני' דריש ב"מ) **ישנים** אוחזים בטלית ז"א
כ"ש וז"א כ"ש
יחלוקו ז"א כ"ש וז"א ח"ש זה נוטל שלשה חלקים
וזה נוטל רביע. ויש להסתפק בשלשה אוחזין שנים
מהם טוענים כ"א ח"ש והשלישי טוען כ"ש איך
לדיינו דייקא להאי דינא. דאם נימא דהכ"ש יכול
חלי וכ"א מהח"ש יכול רביע. הא ודאי ליתא
דא"כ

הכ"ש חלי ושליש רבע ולכ"א מהח"ש חלי רבע ושליש רבע. ודו"ק:

שאלה שנים אוחזים בטלית שזה מנה זה עוען כ"ש. וזה עוען יש לי בידך מנה ותפוס אני הטלית בעד המנה אם דיגס כזה עוען כ"ש וזה עוען כ"ש דיחלוקו. או כיון דבעלמא מאך דתפוס בלא סהדי דנאמן עד כדי דמין מטעם מיגו אחינן עלה (עי' בפרק ח"ה דעיוזא דאכלי חושלי) וכאן כתבו בתוס' דמש"ה לא מהימן ח"ש ליטול חלי במיגו דכ"ש משום דהוי מיגו להוליא וא"כ ה"ה בשניהם תפוס' דא"כ עד כדי דמיו משום דהוי מיגו להוליא:

תשובה עי' בתוס' שכתבו דלא מהימן בעל ח"ש במיגו דכ"ש מטעם מיגו להוליא. ובשיטה מקובלת נדחק בזה הא שניהם מוחזקים עכ"פ בחלי' וע"ש דמשמע דס"ל דגם זה מקרי להוליא כיון דשניהם מוחזקים (ומיגו לפטור היינו כשהוא בעלמו מוחזק) וא"כ בדין הג"ל לכאורה לא שקיל מידי כיון דשניהם תפוס' זה עוען מלוא וזה כופר ועוען כ"ש. ושניהם מוחזקים בכולה וטענת תובע המלוא משום מיגו הוא דאית' עלה כג"ל והוי מיגו להוליא:

אבן הר"ן במידושי הביא כמה ראשונים שחמיהו הא דמלוא ישנה יש לו. ח"י ס"ד דכן הוא שיש לו מלוא עליו למה לא טעין הכיוול"ל לשיקורי. ויש לחמוה על זה כג"ל מה"ת יהא פריך טענה אחרת מעלמח מטענה דטעין על הבגד גופי' דהיינו שטוען ח"ש ולא מהימן אפי' במיגו דאי בעי טעין כ"ש וכג"ל דהוי מיגו להוליא וכ"ש בטוען טענה אחרת לגמרי דג"כ מלטרך למיגו דהא דמהימן עד כדי דמיו רק במיגו הוא דאחינן עלה וא"כ כששניהם תפוסים לא שקיל מידי וכג"ל עפ"י סברת החוס' דהוי מיגו להוליא ושפיר הוכרח לטעון דאית' לי' חלק בגופו של בגד כי היכא דלא ללטרך למיגו:

אבל

דא"כ כל ההפסד משלישי הנוסף הוא לבעל כ"ש. והח"ש נוטל ג"כ רביע כאלו הי' הוא והכ"ש לבד וזה לא יתכן. ולומר דהכ"ש נוטל קודם חלי הטלית ועל החלי השני הרי כולם טוענים כ"ש וכ"א יטול שלישי ממנו. אם כי לכאורה נראה כן אמנם לבתר העיון אינו לודק עפ"י יסוד הדין. דבז"א כ"ש וז"א ח"ש שפיר נוטל הכ"ש החלי דע"ז מודה לו הבע"ד דטוען ח"ש ולבתר כן דגין על חלי הנשאר וחולקים בשוה משא"כ בג"ד דאין לו הודאה משום אחד על חלי הטלית דכ"א שטוען ח"ש הרי מודה בחלי השני לשניהם דהיינו לבעל הכ"ש ובעל הח"ש. וא"כ אין לו הודאה משום א' על חלי שלם:

אבן נראה עפ"י יסוד המשנה דבעל הכ"ש נוטל חלי ושליש מרביעית הטלית וכ"א מהח"ש נוטל חלי רבע ושליש רבע. באופן דבעל הכ"ש נוטל י"ד חלקי כ"ד וכ"א מהח"ש ה' חלקי כ"ד. והטעם דכ"א מהח"ש מודה דהחלי השני' של שניהם דהיינו של הכ"ש והח"ש דהיינו רביעית לבעל הכ"ש ורביעית לבעל הח"ש השני. נמצא דיש לבעל הכ"ש הודאה גמורה משני בעל הח"ש לרבע הטלית ולא יותר והרי הוא נוטל מקודם רבע בלא שום דו"ד כ"א ע"י הודאת שניהם. וכ"א הטוען ח"ש יש לו הודאה מבעל ח"ש השני ג"כ לרבע ומה"ד יטול רבע עפ"י הודאת חבירו. אולם בעל הכ"ש אינו מודה לו על אותו רבע דהרי הוא טוען כ"ש וא"כ הרי הוא חולק עמו על אותו רבע ונוטל ממנו חלי הרביעית. וכן מבעל ח"ש השני נוטל חלי הרביעית. הרי יש לבעל הכ"ש החלי ולכל א' מהח"ש חלי רבע וזהו שלא בתורת חלוקה כ"א היולא מהודאתם ואח"כ ברבע הרביעית הרי כולם טוענים עליו כ"ש. וחולקים בשוה. הרי החשבון מבואר דלבעל

(ב)